

mange flere Lærere. Jeg maa dog gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at flere Skoler og flere Lærere ikke ere ensbetydende med mere eller bedre Undervisning, ligesom flere Kirker ikke er ensbetydende med mere Kristendom. Men naturligvis giver det mindre Arbejde for Lærerne. Jeg talte i Fjor Sommer med en Lærer fra Fyn og spurgte ham om, hvorledes han saa paa Spørgsmaalet om en Formindstelse af Børneantallet. Han svarede: „Det gør os ikke meget, enten vi have et Par Børn mere eller mindre i hvert Hold, det vil ikke have nogen Betydning.“ Jeg har gjort den samme Erfaring under min Skolegang. Den Lærer, som jeg gik i Skole hos, havde som Ænelærer ca. 200 Børn, mellem 90 og 100 hver Dag, og denne Skole blev dog den Gang anset for den bedste paa Vangeland i Fyrerne. Læreren fik ikke Klagen en Folkegave, men hædrede, og laa af Kongen med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, hvad der var en stor Skældenhed den Gang. Dette viser, at en Lærer, der er sin Opgave voksen, kan undervise et større Børneantal. Ifølge den nuværende Tilstand maa der være 50 i Klassen, altsaa Halvdelen af, hvad han underviste. At nedsætte dette Tal hyderligere, som foreslaaet, tror jeg dog ikke behøves. Naar en Lærer er sit Kald voksen — og det ere Lærerne, vi have ikke noget at klage paa Undervisningen, som den er — kan han nok undervise 50 Børn, uden at man behøver at gaa til en Nedsættelse i Børneantallet. Vi maa ogsaa huske paa, at Lærerne nu virke under gunstige andeledes gunstige Bilskaar, end i den første Tid, efter 1814, og ogsaa i den første Tid, efter at jeg begyndte at gaa i Skole. Nu kunne Forældrene altid hjælpe Børnene med Hjemmearbejde, hvad der har sin store Betydning. Mine Forældre havde derimod ikke haft nogen Skolegang og kunde selvfølgelig ikke hjælpe mig. Mit Synspunkt paa hele denne Sag er, at vi ikke trænge til en Skolereform. Denne Sag forekommer mig at være af tvivlsom Natur, og det er ikke min Mening, alene, men jeg kan henvise til Udtalelser af Mænd, hvis Meninger i Reglen staa i høj Kurs hos Flertallet i denne Sal. Jeg skal saaledes minde om, at Statsrevisor Hørup i Ringsted udtalte, at Skoleloven havde fuldt op af Penge, men meget lidt til Fremme af Oplysningen. Det er en Udtalelse, som jeg finder fuldstændig rigtig, og som jeg tror, flere synes, om end jeg. Det fremhæves saakædet, at Lovforslaget skulde gaa hurtig op i Landstinget. Jeg vilde derimod, ligesom den ærede sidste Tale, finde det godt og

nødvendigt at bringe det i Udvalg, for at søge dels at føre en Lønningsslov igennem, som kunde være passende, dels at faa saadanne Reformers med, der kunde gøres uden hyderligere Udgifter. Jeg kan, som sagt, gaa med til en Lønningssforbedring, men gaa med til en Reform, som denne, kan jeg for mit Vedkommende aldrig. Jeg vil dog ikke indlade mig paa at foreslaa Udvalg, fordi jeg ved, at det ikke kan hjælpe. Jeg har kun talt her i Dag for at vasse mine Hænder over for dette Reformforslag, thi jeg tror, at hvis det bliver til Lov, vil det bitterlig føles og fortrydes ude omkring i Landet. Jeg ved, at min Tale her kun er en Kist i Ørtenen, som næppe vil give hynderlig Ekko uden for, men det kan dog nok være, at naar man først bliver opmærksom paa, hvad det er, det gælder om, at det nemlig gælder om intet mindre end at baandlægge ca. et Par Millioner af Statsklassens Overflud om Aaret fra nu af og til evig Tid, vil man nok betænke sig, før man gaar til en saadan Reform.

Golding: Vi have jo hørt, at det ønskes, at dette Lovforslag ikke skal sendes i Udvalg men gaa lige op til Landstinget, for at det der kan komme til Behandling saa hurtig som muligt. Det ønske kan jeg dele, idet jeg gaar ud fra, at en Forhandling i Udvalg her i Folketinget ikke vil bringe nogen videre Frugt. Frugten af Arbejdet kan først komme, naar vi se, hvorledes Landstinget stiller sig til det foreliggende Lovforslag. Der har været utvetydligt, at man fandt det underligt, at Lovforslaget var en Gengivelse af det, hvorom vi i Fællesudvalget vare blevne enige. Jeg kan ikke forstaa denne Indsigelse mod det, thi det er dog givet, at det er det naturligeste, at det, hvorom begge Ting's Medlemmer af det store Fællesudvalg i Fjor bleve enige, er det, vi kunne bygge bedst paa, saa sandt som Tingenes Sammenhængning er den samme i Aar som i Fjor. Jeg finder det derfor aldeles korrekt, at det Parti, som har bragt dette Forslag frem, gaar ud fra det som et Grundlag for Forhandlingen. Jeg vil dert se et Tegn paa, at der er Mulighed for at bringe Skolelovsforslaget heldig gennem dette Ting, saaledes at det kan blive til Lov, og jeg skulde meget beklage, om det ikke skulde blive Tilfældet. Jeg vil erklære, at jeg er Sangvinisk nok til at tro, at vi ville faa Lovforslaget vedtaget, idet jeg tager Hensyn til Stemningen, saaledes som den var i begge Ting, i det høje Landsting saavel som i det høje Folketing, i Fjor Dagen forinden det blev vedtaget, at der intet blev af Loven.